

30.1.2015

Dnro 228/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Niemelä

TIETOJEN LUOVUTTAMINEN LIIKENNEVAKUUTUSYHTIÖLLE

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 10.1.2014 päivätyssä kirjoituksessaan Kansaneläkelaitoksen (Kela) ja sen virkailijan menettelyä hänen asiassaan. Kantelija katsoi, että virkailija oli luovuttanut If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:lle (If Oy) häntä koskevia salassa pidettäviä tietoja enemmän kuin mitä on ollut tarpeen If Oy:ssä vireillä olleen liikennevakuutusasian ratkaisemiseksi. Kantelija pyysi oikeusasiamiestä tutkimaan virkailijan menettelyn ja Kelan toimintakäytäntöjen asianmukaisuuden.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatiedot

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy oli 21.6.2012 päivämällään kirjeellä pyytänyt Kelaa toimittamaan kantelijan liikennevahinkoasian käsittelyä varten ja korvausvastuunsa selvittämiseksi Kelan sairauspäivärahopäätökset ja sairauskertomukset 11.1.2011 alkaen. If Oy on ilmoittanut tarkoituksenaan olevan selvittää, olisiko kantelija ollut työkykyinen ilman liikennevahinkoa.

Yhtiö oli viitannut pyynnössään liikennevakuutuslain 21 a §:ään, jonka mukaan vakuutusyhtiöllä on oikeus saada vastuunsa selvittämiseksi, korvauskäsittelyä varten ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaiselta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta taikka muulta etuuden myöntäjältä sen estämättä, mitä edellä mainittujen vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen luovuttamisesta muualla säädetään.

Yhtiö oli vielä todennut, että sen toiminnan salassapitovelvollisuudesta säädetään vakuutusyhtiölain 30 luvussa.

Kela toimitti If Oy:lle pyynnön tarkoittamana ajankohtana kantelijalle annetut sairauspäivärahopäätökset koskien työkyvyttömyysjaksoja ajalta 22.2.–27.3.2012 sekä niihin liittyvät lääkärintodistukset.

Kantelijan mukaan näiden asiakirjojen mukaiset tiedot eivät ole liittyneet hänelle liikennevahingon johdosta aiheutuneeseen, 12.2.2012 päättyneeseen työkyvyttömyyteen.

3.2

Kelan selvitykset

Kelan Tampereen vakuutuspiiri ja Länsi-Suomen aluekeskus katsovat, että asiassa on menetelty lainmukaisesti ja asiasta annettujen ohjeiden mukaisesti.

Terveysosasto on sen sijaan katsonut, että tietojen luovuttaminen tapahtuneessa laajuudessa ei ole ollut perusteltua. Sen mukaan tiedot eivät ole kaikilta osin olleet liikennevakuutuslain 21 a §:n tarkoittamalla tavalla tarpeellisia eikä menettely ole ollut perusteltua myöskään yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Osaston mukaan liikennevakuutuslain säännös on kuitenkin sanamuodoltaan tulkinnanvarainen ja Kelan ohjeistus yleisluontoista. Tämän vuoksi osastonkaan mukaan asiassa ei voida katsoa riktun salassapitovelvollisuutta.

Osaston mukaan Kelassa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että salassa pidettäviä tietoja luovutettaessa pyytäjältä vaaditaan tarkkarajainen tietopyyntö ja että luovutettavat tiedot liittyvät vain siihen asiaan, jota pyyntö koskee. Osaston mukaan myös Kelan tietoturvaohjeistusta tulee tarkentaa siltä osin kuin on kyse tietojen luovuttamisesta liikennevakuutusyhtiölle. Osasto korostaa vielä lopuksi tietopyynnön perusteella luovutettavien asiakirjojen dokumentointia.

Kelan hallinto-osaston mukaan terveysosaston näkemys perustuu asiantuntijakokoonpanolla jälkikäteen tehtyyn kriittiseen tapahtumainkulun tarkasteluun. Hallinto-osaston mukaan kantelijan yksityisyyden suoja ei ole tietojen luovuttamisen johdosta vaarantunut, koska vakuutusyhtiötä sitoo vakuutusyhtiölain mukainen salassapitovelvollisuus. Osaston mukaan Kelan ohjeistus on laadittu vastaamaan käytännön tarpeista ilmeneviin kysymyksiin. Toimihenkilöitä on ohjeistettu ottamaan tarvittaessa yhteyttä hallinto-osaston lakimiehiin. Kelan keskushallinnon lakimiesten tehtävänä on puolestaan olla yhteydessä sidosryhmiin, jotta niiltä tulevat tietopyynnöt olisivat riittävän yksityiskohtaisia ja perusteltuja.

3.3

Kannanotto ja asian arviointia

Saamani selvityksen perusteella katson, että Kelan toimihenkilö on toiminut laissa säädetyn harkintavallan puitteissa luovuttaessaan If Oy:lle Kelan antamat sairauspäivärahopäätökset ja sairauskertomukset sen esittämän pyynnön mukaiselta ajalta. Tässä arvioinnissa olen ottanut huomioon sen, että liikennevakuutuslain 21 a §, johon If Oy on pyyntönsä perustanut, on sanamuodoltaan väljä. Sen mukaan yhtiöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä eläkelaitokselta korvauskäsittelyä varten tarpeelliset tiedot. Käsitykseni mukaan yksittäisen toimihenkilön voi olla vaikeaa arvioida tietojen tarpeellisuutta. Joka tapauksessa se saattaisi edellyttää täsmällisempää tietoa esimerkiksi henkilön liikennevahingossa saamista vammoista tai muuta informaatiota tietopyynnössä, jonka perusteella toimihenkilö voisi tietojen tarpeellisuutta arvioida.

Totean lisäksi, että parhaillaan vireillä olevassa liikennevakuutuslain kokonaisuudistuksessa puheena olevaa lainkohtaa ollaan muuttamassa vastaamaan tapaturmavakuutuslainsäädäntöä, jossa laitoksella on säädetty olevan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä korvausasian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot. Käsitykseni mukaan ilmaisu ”välttämättömät tiedot” asettaa myös tiedon pyytäjälle enemmän vaatimuksia sen suhteen, miten se tietoja pyytää.

Edellä todettu ei kuitenkaan tarkoita sitä, että terveysosaston selvityksessään esittämillä seikoilla ei olisi tilanteen arvioinnissa merkitystä. Jälkikäteen arvioiden voidaan todeta, että puheena olevat lääkärintodistukset eivät liene olleet If Oy:nkään korvausasian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia. Pidän osaston esittämiä näkökantoja ja pohdintaa erittäin arvokkaana

Kelan toiminnan kehittämisen kannalta. Nähdäkseni on selvää, että Kelassa on syytä käydä keskustelua siitä, onko sen asiakirjojen luovuttamista koskevassa ohjeistuksessa puutteita, jotka vaativat korjaamista. Kelan tulee tarjota toimihenkilöilleen riittävän täsmällinen ohjeistus tietopyyntöjen käsittelyyn.

Tietojen pyytäjältä vaadittavan riittävän tarkkarajaisen tietopyynnön osalta Kelan tulee luonnollisesti toimia yhteistyössä sidosryhmien kanssa, aivan kuten hallinto-osasto lausunnossaan toteaa. Tavoitteena tulee olla se, että tietopyynnot olisivat jo Kelaan saapuessaan riittävän perusteltuja eikä Kelan tarvitsisi pyytää niihin täydennyksiä.

4

TOIMENPITEET

Ottaen huomioon sen, että kysymys salassa pidettävien tietojen asianmukaisesta luovuttamisesta on tärkeä Kelan asiakkaiden yksityisyyden kannalta, pyydän Kelaa ottamaan käsiteltäväkseen sen nykyisen ohjeistuksen riittävyuden ja tarvittaessa muuttamaan sitä. Tässä yhteydessä sen on syytä tarvittaessa olla yhteydessä asianomaisten sidosryhmien edustajien kanssa. Pyydän Kelaa ilmoittamaan minulle 31.8.2015 mennessä toimenpiteistään asiassa.

Kantelu ei anna minulle aihetta muihin toimenpiteisiin.